

PM 2012:57 RVI (Dnr 303-479/2012)

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten

Remiss från Havs- och vattenmyndigheten

Remisstid 4 maj 2012

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten” hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Per Ankersjö anför följande.

Ärendet

Den aktuella föreskriften från Havs- och vattenmyndigheten utgör ett nytryck av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2008:8) och allmänna råd om badvatten. Den nya föreskriften innehåller emellertid flera ändringar i förhållande till NFS 2008:8.

Något som hittills inte har funnits omnämnt i föreskrifterna om badvatten är att information om badvattnets aktuella klassificering samt badförbud eller avrådan från bad ska spridas genom en tydlig och lättbegriplig skylt eller symbol. Detta enligt artikel 12.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/7/EG från den 15 februari 2006 om förvaltning av badvattenkvaliteten och om upphävande av direktiv 76/160/EEG. Europeiska kommissionen har i ett genomförandebeslut inrättat särskilda symboler för detta syfte.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringskontoret, idrottsförvaltningen, miljöförvaltningen och Stockholm Vatten AB. På grund av kort remisstid har endast kontorsyttranden efterfrågats.

Av dessa har exploateringskontoret och Stockholm Vatten AB valt att inte svara på remissen.

Stadsledningskontoret konstaterar att remissen angående föreskrifter är av informativ karaktär som i mycket begränsad omfattning påverkar stadens arbete enligt badvattenförordningen. Stadsledningskontoret anser att de nya föreskrifterna saknar påverkan på stadens mål, budget eller organisation.

Idrottsförvaltningen anser att Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten är bra och användbara. Skyltrekommendationerna är också funktionella.

Miljöförvaltningen anser att det räcker att detaljerad information av detta slag finns hos HaV:s datavärd dvs. Smittskyddsinstitutets hemsida dit allmänheten har tillgång. På så sätt säkerställs att allmänheten alltid har tillgång till aktuell information som inte löper risk för vandalisering. Även om det är positivt med kraven på information vid badplatserna så kommer det att innebära en kommunikativ utmaning, främst för kommunerna, att förklara skillnaden mellan den klassning som framgår av symbolen och resultatet av den senaste provtagningen.

Sammanfattningsvis ser miljöförvaltningen positivt på informationskraven i den nya föreskriften. Men samtidigt har förvaltningen några viktiga invändningar som bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Mina synpunkter

Stockholm har skärgården runt hörnet och det är just närheten till vatten som gör staden världsunik. Det är därför oerhört viktigt att stockholmare och besökare kan njuta av närheten till vatten på alla sätt genom ett havsnära leverne och strandnära rekreationsområden.

Jag tycker därför att det är positivt att EU och Havs- och vattenmyndigheten arbetar med den här frågan och har tagit fram allmänna råd om badvatten i syfte att informera allmänheten om vattenkvaliteten på varje strandbad med EU-status. I likhet med miljöförvaltningen ifrågasätter jag dock om det är kostnads- eller informations-effektivt att sätta upp de föreslagna skyltarna på grund av att Stockholm redan gör väldigt mycket på det här området.

EU föreslår att Stockholm ska montera upp symboler som klassificerar badvatten i fyra olika betygsättningar – utmärkt, bra, tillfredställande och dålig – som baseras på en genomsnittskvalitet över de föregående fyra åren. Frånsett att det kan vara svårt att förstå vad skillnaden mellan till exempel bra och tillfredställande innebär är den här vatteninformationen inte lika uppdaterad som den information om aktuell badvattenkvalitet, algblomning eller andra händelser som finns att hämta på Smittskyddsinstitutets hemsida Badplatsen (med en länk från stockholm.se). Precis som miljöförvaltningen påpekar i sitt remissvar finns badvattenprofiler liksom kriterierna för bedömning av badvattenkvalitet i enlighet med direktivets krav noterat där. Från och med 2011 finns det dessutom en applikation för smartphones som är kopplad till denna sida. Stockholms stad redovisar därutöver resultatet från samtliga allmänna bad i kommunen och inte bara de 18 strandbad med EU-status som de föreslagna symbolerna skulle innefatta.

Inför den kommande badsäsongen utformar miljöförvaltningen även enhetliga skyltar för alla officiella strandbad inom Stockholms kommun som ska innehålla information om vem som ansvarar för badet, adressen till Stockholm stads hemsida samt adressen till Smittskyddsinstitutets informationssida Badplatsen som också kompletteras med en QR-kod. Jag instämmer därför med miljöförvaltningen i deras bedömning att redan existerande information är tillräcklig och att allmänhetens tillgång till aktuell information är säkerställd. Det finns därför ingen anledning att också begagna sig av den av EU rekommenderade badvattenprofilen, om inte detta kan göras utan att det resulterar i ökade monterings-, underhålls- och informationskostnader.

Jag håller med remissinstanserna om att det är bra att EU och Havs- och vattenmyndigheten är måna om att säkerställa att allmänheten har tillgång till adekvat in-

formation, men i det här fallet ligger Stockholm i framkant och erbjuder redan information som är mer aktuell och lättillgänglig.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och miljöförvaltningens respektive tjänsteutlåtanden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten” hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 18 april 2012

PER ANKERSJÖ

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Den aktuella HVMFS- föreskriften utgör ett nytryck av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2008:8) och allmänna råd om badvatten. Havs- och vattenmyndigheten har övertagit ansvaret för detta område och för föreskrifterna, varför föreskrifterna trycks på nytt i HVMFS. Föreskrifterna meddelas med stöd av badvattenförordningen (2008:218), som i sin tur genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/7/EG av den 15 februari 2006 om förvaltning av badvattenkvaliteten och om upphävande av direktiv 76/160/EEG, (direktivet). Direktivet och förordningen syftar till att inrätta ett system för identifiering, kontroll och klassificering av badvatten och information om badvattnet till allmänheten.

Den nya föreskriften innehåller flera ändringar i förhållande till NFS 2008:8. Enligt artikel 12.1 a i direktivet ska information om badvattnets aktuella klassificering samt badförbud eller avrådan från bad spridas under badsäsongen genom en tydlig och lättbegriplig skylt eller symbol. Europeiska kommissionen har i ett genomförandebeslut inrättat särskilda symboler för detta syfte, som hittills alltså inte funnits omnämnda i föreskrifterna om badvatten. I nytrycket av föreskrifterna har därför införts en ny 14 § och ny bilaga 5, som genomför kommissionens beslut om symboler.

Artikel 12.1 och 12.2 i direktivet reglerar förutom kravet på särskilda symboler också vilken information som ska tillhandahållas allmänheten om badvattnet. Enligt artikel 12.3 ska den informationen spridas med verkan från och med inledningen av den femte badsäsongen efter den 24 mars 2008, dvs. från och med badsäsongen 2012. Informationsskyldigheten enligt artikel 12.1 och 12.2 införs därför i nytrycket av föreskrifterna genom bestämmelser i 15-19 §§.

I samband med nytrycket av föreskrifterna har övergångsbestämmelserna i NFS 2008:8 tagits bort eftersom de saknar aktualitet. När det gäller badvattenprofil (övergångsbestämmelsen punkten 3) gäller enligt artikel 6 i direktivet att badvattenprofil ska ha upprättats senast den 24 mars 2011, vilket också gäller enligt övergångsbestämmelsen punkten 2 i badvattenförordningen. I nuläget har kommunerna upprättat badvattenprofiler för ca 350 av de 450 så kallade EU-baden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringskontoret, idrottsförvaltningen, miljöförvaltningen och Stockholm Vatten AB. På grund av kort remisstid har endast kontorsyttranden efterfrågats.

Av dessa har exploateringskontoret, idrottsförvaltningen och Stockholm Vatten AB valt att inte svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Badvattenförordningen och föreskrifterna riktar sig till kommunerna som är ansvariga för badvattnen i fråga. I sak avser skyldigheten som införs att informera allmänheten om bad-

vattnet genom särskilda symboler.

Kommunerna har enligt badvattenförordningen skyldighet att informera allmänheten om badvattnets kvalitet samt avråda allmänheten från bad i vissa fall, någon skyldighet att använda särskilda symboler har hittills inte funnits.

Stadsledningskontoret erfar att det är Havs- och vattenmyndighetens avsikt att föreskrifterna ska träda i kraft i god tid före badsäsongen 2012, dvs. före den 21 juni 2012. I Stockholm vilar ansvaret främst på respektive stadsdelsnämnd med registrerad badplats.

Stadsledningskontoret konstaterar att remissen angående föreskrifter är av informativ karaktär som i mycket begränsad omfattning påverkar stadens arbete enligt badvattenförordningen. Trots att tiden inför ikraftträdandet är mycket kort, kan inte stadens förberedelsearbete anses besvärande. De nya symbolerna som ska användas för allmänhetens information kommer att finnas tillgängliga att ladda ned från webbsidan Badplatsen, där de kommer att kunna laddas ner i ett format som gör det möjligt att förstora symbolerna till önskad storlek. Stadsledningskontoret anser att de nya föreskrifterna saknar påverkan på stadens mål, budget eller organisation.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Idrottsförvaltningen

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten är bra och användbara. *Provtagningsuppdraget för det bad som faller inom idrottsnämndens ansvar, strandbad och tempererad utomhusbassäng i norra Sköndal (handikappbad) är utlagt på stadens miljö- och hälsoskyddsförvaltning.* Skyltrekommendationerna är också funktionella.

Övriga strandbad i staden faller under stadsdelsnämndernas ansvar.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunerna ska enligt 15 och 17 §§ badvattenförordningen (SFS 2008:218) informera allmänheten om badvattnets kvalitet samt avråda allmänheten från bad i vissa fall. I dagsläget sker detta genom att information om aktuell badvattenkvalitet mm finns tillgänglig på Smittskyddsinstitutets hemsida. På Stockholms stads hemsida, där allmänheten kan hämta information om badvattenkvalitet, algblomning eller händelser som berör strandbadplatser, finns en direkt länk till <http://badplatsen.smittskyddsinstitutet.se>. Kriterierna för bedömning av badvatten i enlighet med direktivets krav finns noterat där. Badvattenprofiler för alla Stockholms strandbad med EU-status redovisas också där. Sedan 2011 finns dessutom en applikation för smartphones med koppling till denna sida.

Genom 15-19 §§ införs krav på att viss information, utöver symbolerna för badvattnet, ska tillhandahållas allmänheten på en väl synlig plats i badvattnets omedelbara närhet. Av föreskriftens 15 § framgår att kommunen ska se till att information finns tillgänglig för allmänheten genom allmän beskrivning av badvattnet på ett icke-tekniskt språk grundat på badvattenprofilen. Stockholms stad anser att det räcker att detaljerad information av detta slag finns hos HaV:s datavärd dvs. Smittskyddsinstitutets hemsida dit allmänheten har till-

gång. På så sätt säkerställs att allmänheten alltid har tillgång till aktuell information som inte löper risk för vandalisering. Stockholms stad har för avsikt att i skyltningen hänvisa till denna hemsida både med adress och med QR-kod för smartphones.

Även om det är positivt med kraven på information vid badplatserna så kommer det att innebära en kommunikativ utmaning, främst för kommunerna, att förklara skillnaden mellan den klassning som framgår av symbolen och resultatet av den senaste provtagningen. Orsaken till detta är att symbolerna visar en bedömning av vattenkvaliteten utifrån Smittskyddsinstitutets beräkningar baserade på de senaste fyra årens provtagning, medan Badplatsen också redovisar resultat från de senaste badvattenproverna. Det kommer alltså att kunna uppstå situationer där ett bad med klassningen ”utmärkt badvattenkvalitet” har otjänliga prover. Omvänt kan ett bad som klassas som ”dålig badvattenkvalitet” uppvisa god badvattenkvalitet under en hel säsong. Förändringar i badvattenkvaliteten påverkar klassningen först nästkommande år. För att undvika att skyltningen blir vilseledande anser staden att det bör framgå vilken period klassningen är baserad på.

Enligt 14 § föreskriften (HVMFS 2012:XX) kan informationen om klassificering av badvatten kommuniceras till allmänheten genom att symbolen i väl synlig storlek, genom en skylt eller på annat sätt sätts upp i badvattnets omedelbara närhet. Detta kommer innebära kostnader för stadsdelar och andra intressenter som driver ett strandbad att anordna anslagstavlur eller annan form av skyltmöjligheter i närheten av badplatser. Kostnader för tillverkning, uppsättning och utbyte av eventuell förstörda skyltar är svåra att överblicka. Enligt konsekvensutredningen som bifogas remissen så kommer Smittskyddsinstitutet att tillhandahålla en grafisk profil för symboler på sin webbsida där de kommer att kunna laddas ner i ett format som gör det möjligt att skriva ut symbolerna i önskad storlek. Detta borde göra det möjligt för staden att uppdatera skyltningen till en relativt låg kostnad.

Symbolerna byts ut högst en gång per år i samband med klassificeringen som är baserad på de senaste fyra årens provtagningsresultat.

Enligt förslaget ska märkning med dessa symboler omfatta allt badvatten som finns redovisat hos Havs- och vattenmyndighetens datavärd alltså Smittskyddsinstitutet. För Stockholms kommun handlar det om 30 stycken strandbadplatser (i dagsläget 29 stycken).

Av föreskriftens 15 § framgår att kommunen ska se till att information finns tillgänglig för allmänheten genom allmän beskrivning av badvattnet på ett icke-tekniskt språk grundat på badvattenprofilen. Eftersom badvattenprofiler bara är upprättade för strandbad med EU-status (ca 200 personer i genomsnitt per dag), så skulle det innebära stora kostnader för stadsdelar och andra intressenter som driver ett strandbad att upprätta sådana dokument för alla objekt. Kostnaden för att göra en badvattenprofil ligger i dagsläge på 54 000 kr/profil. Inom kommunen finns idag 18 stycken strandbad med EU-status.

Som en service till allmänheten redovisar Stockholms stad resultaten från samtliga allmänna bad till Smittskyddsinstitutet. Staden anser att det inte är rimligt att kräva informationen måste grundas på badvattenprofiler när det icke gäller EU-bad, bara för att en kommun väljer att redovisa fler bad än direktivet kräver. I Stockholms fall skulle badvattenprofiler för ytterligare 12 bad behöva tas fram till en kostnad av cirka 54 tkr per bad. Det är tveksamt om det ger motsvarande nytta. Visserligen är det värdefullt om alla badplatser har inventerats med avseende på störningskällor m m, men det ingår i den sedvanliga egenkontrollen för den som är ansvarig för badplatsen. Dessutom mäts badvattenkvaliteten på samma sätt som för EU-baden och information lämnas på samma sätt till allmänheten. I det fall ett badvattenprov skulle visa att badvattenkvaliteten är otjänlig vidtas omgående åtgärder. Därmed torde de viktigaste syftena med en badvattenprofil i huvudsak ändå vara uppfyllda, men utan det

formaliserade förfarandet som ett upprättande av en badvattenprofil innebär.

I föreskriftens 16-18 §§ ställs krav på information till allmänheten om avrådan från bad eller badförbud vid kortvarig eller varaktig förorening.

Miljöförvaltningen i Stockholms stad har ett samordningsansvar beträffande badvatten. Sedan tidigare har förvaltningen inarbetade rutiner för att kunna varna allmänheten vid behov till avrådan från bad.

I föreskriftens 19 § ställs krav att kommunen på samma plats under badsäsongen informera om att allmänheten kan få ytterligare information enligt 14-18 §§ via Havs- och vattenmyndighetens datavärd.

Inför kommande badsäsong kommer förvaltningen att utforma enhetliga skyltar för alla officiella strandbad inom Stockholms kommun. Skyltarna ska innehålla information om att badet drivs av kommunen eller någon annan intressent, adressen till Stockholms stads hemsida och adressen till Smittskyddsinstitutets informationssida Badplatsen som kompletteras med QR-kod.

Sammanfattningsvis ser Stockholms stad positivt på informationskraven i den nya föreskriften. Krav på symboler och information om badvattnet bidrar till allmänhetens möjligheter att bilda sig en uppfattning om ett badvattens kvalitet, och att kunna jämföra badvattens kvalitet i andra länder inom Europeiska Unionen. Men samtidigt har förvaltningen några viktiga invändningar som bör beaktas i det fortsatta arbetet.